

Fer de les experiències històries: la memòria

Published by [Clàudia Rius Llorens](#) [1] on 15/11/2018 - 13:10 | Last modification: 17/03/2026 - 17:40

<< Fer de les experiències històries: la memòria
La màgia de la traducció: una cultura comú >>

amb Ben Okri

Ben Okri: “Ser narrador és tenir el cor obert”

“Vaig convidar a Ben Okri per necessitat, és un mestre nat de la narració”. Així començava Eulàlia Bosch a explicar als assistents de les jornades Interacció 2018 qui era aquella persona que estaven a punt d’escoltar. Poeta i novel·lista, Okri ha viscut a Nigèria i a Londres, i bona part de la seva producció literària explora la violència política que experimentà durant la guerra civil del seu país. Després ha estudiat literatura comparada a la Universitat d’Essex, ha treballat al Triity College de Cambridge i ha sigut membre de la Royal Society of Literatura. Resumim els moments més importants de l’entrevista que Bosch li va fer en directe, per delícia dels oients:

Eulàlia Bosch: Què significa ser un narrador d'històries?

Ben Okri: Ser narrador és tenir el cor obert. És impossible ser-ho si el teu cor està tancat. Els cors oberts estan constantment ferits per la vida; no només pel dolor, també la bellesa i la felicitat poden ferir. Un bon narrador també té interès per la història de la narració de la seva cultura, i també sap que la imaginació és molt important. La gent no entén el que és la imaginació, creuen que es tracta només de veure coses que no existeixen. Per mi, la imaginació està relacionada amb l'amor, amb les creences, amb la política, la història, la cultura...

E.B: La narració de contes té molt a veure amb la infància, perquè quan els nens són petits les mares els expliquen històries. Tu parles d'un ideal de maternitat?

B. O: Hi ha molta distinció entre les històries de les mares i les històries dels pares; així com n'hi ha entre la terra del pare i la de la mare; la llengua del pare i la de la mare. És més que un llenguatge, és la saviesa secreta que s'amaga sota seu. La llengua materna té molta ambigüitat i les seves narracions estan lligades a la terra. La llengua paterna té a veure amb una percepció rígida de la societat; és el llenguatge que et centra al món perquè emplenis les estructures de la terra. Són molt diferents. La materna és més fluïda i antiga, inclou els ancestres i els déus. Per mi, l'habilitat de narrar històries ve de la mare. El meu pare era advocat, ell em diria "tu has de ser així"; la mare m'explica una història sobre com haig de ser.

E. B: Els personatges dels teus llibres sempre fan una introspecció profunda.

B. O: Al món que jo he crescut la gent sempre et mira, i hi ha molts nivells des dels quals et miren. Quan ets petit és tan difícil estar tan exposat! Els teus pares et miren amb expectatives; els coneguts et miren per saber si t'assembles als pares, o als ancestres; també hi ha qui mira el teu esperit, i qui mira la pertorbació de la teva ment. De vegades algú et mira i et posaries malalt. Mirar és extremadament ritual i poderós. Perquè mirar és una cosa, i veure n'és una altra. Veure no és comprendre. A Àfrica t'ensenyen a llegir el món, t'ensenyen a llegir les situacions, les persones. Com si el món fos un gran enigma.

E. B: Dubto de si als teus llibres la realitat és allò que anomenem somnis, o els somnis són allò que anomenem realitat.

B. O: No podem dir de forma absoluta què és la realitat, perquè sempre tenim el filtre de la consciència. Tothom qui experiència la realitat està fent de mediador, i això li dona qualitat de somni. La meva experiència del somni és tan real, que la consciència que estic somiant infecta aquest món amb un sentit de realitat. De vegades estem desperts i ens fa falta només veure una cara o sentir un perfum per entrar en una altra realitat, i això és perquè aquesta està partida en diferents elements que ens porten a altres llocs.

E. B: Pots explicar què són els nens “abiku” dels que parles als teus llibres?

B. O: Són nens que neixen i de vegades no els agrada la realitat, i esperen a morir: van enrere i després tornen a venir a la vida. De vegades fins i tot tornen tenint la mateixa forma, per això algunes tradicions fins i tot els marquen; així els reconeixen quan neixen un altre cop. Els nens “abiku” són mig humà mig esperit, són nens existencials, són rebels. Ens pregunten què hem fet al món. La meva germana era una nena “abiku”, n’he tingut molts a prop. És aterrador, perquè les mares els han de donar molt d’amor perquè tinguin motius per quedar-se a terra. Bona part de la meva escriptura és trobar raons profundes i transcendents per viure, malgrat els motius horribles que hi puguin haver.

E.B: Els països poden ser com els nens abiku?

B. O: Sí, moltes parts d’Àfrica estan dins del cicle de néixer i morir, ho fan un cop darrere l’altre. Aquesta és una gran decisió que un país ha de prendre, i de vegades fa falta una guerra civil per dir “prou morir, volem estar aquí”. Tampoc m’agrada que morin els boscos. Per mi són llocs d’imaginació, representen la profunditat de l’esperit humà. Alguna cosa de la nostra imaginació mor quan acabem amb un bosc. No són només arbres, és com si la terra somiés. Un bosc és molt poderós, és d’on vénen els mites, és la casa del mort i del viu. És molt difícil explicar això mentre estem perdent boscos en el món.

E.B: Dius que les històries “són l’alta tecnologia del ser” [the high Technology of being].

B. O: Una nació es forma a partir de les històries que s’expliquen als nens. La raça humana encara es troba en la pubertat sobre què significa ser humà. Fa segles que ens movem i estem en un punt cec. La crisi dels refugiats ens recorda la nostra inhumanitat. Molts filòsofs contemporanis diuen que la humanitat és el que tenim en comptes de Déu, però jo crec que la humanitat no és suficient, tenint en compte que podem ser inhumans tan fàcilment. Ni tan sols ens fa ser solidaris el fet de pertànyer a una mateixa espècie. No ens ajuda el fet que aquests últims segles haguem destruït creences centrals en la nostres societats. Ens tornem en tècnics de la vida, la gent no entén els mites i les històries es tornen pragmàtiques, seques. Necessitem noves històries pels nous i estranys éssers humans en què ens estem convertint.

[Ben Okri]

Categories: Interacció 2018

Categories: Interacció: jornades

Categories: Activitats Interacció

Tags: patrimoni cultural

Tags: educació i cultura

Tags: cultura popular

• [2]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2018/fer-experiencies>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/riusllc>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/7822>